

naiva

naiva

Galerija **Mirko Virus**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

HDNU Glasilo Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Godina 2, broj 3, Zagreb, proljeće 2015.

Izlazi tromjesečno

Cijena 15 kn

"Tri brijega", ulje na platnu, 65x92 cm, 1971. g. (vl. Gradski muzej Varaždin, Galerija starih i novih majstora)

Program održavanja izložaba u 2015. godini u Galeriji „Mirko Virus“ u HDNU:

Milan Horvat-Hlebinski: 5. - 15. listopada

Branimir Bijelić: 17. - 26. listopada

Miroslav Župančić-Žup: 27. listopada - 8. studenog

Tihomir Ivančan: 10. - 25. studenog

Zlatko Tušek: 1. - 15. prosinca

Petar Petrović: 16. - 25. prosinca

Oslikana divovska dvometarska pisanica od poliestera ispred galerije "Mirko Virus"

Velikani naive: Ivan Rabuzin (1921-2008)

VARAŽDINSKI MUZEJ: *Generalićevi crteži iz zbirke Malogorski*

*Održana
godišnja
Skupština
HDNU-a str. 9*

ISSN 1849-575-3

00115

9 771849 575004

Croatian Naive Art
Gallery „Miroslav Vukobratović“
www.hd-naiva.hr

naive art

U ovom broju donosimo ...

Impresum

Nakladnik: Hrvatsko društvo naivnih umjetnika - HDNU
 Tkalčićeva 14
 10 000 Zagreb
 Hrvatska, EU
 www.hd-naiva.hr
 email: galerija@inet.hr
 croatianaveart@gmail.com
 Tel. ++ 385 1 4813 730
 Mob. ++385 98 646 801
 IBAN: HR752360000-1101578162
 OIB: 23200766534
 MB: 3226239

SWIFT/BIC: ESBCHR22
 Jadranski trg 3A
 51 000 Rijeka, Croatia, EU
 IBAN: HR412402006-1100692725

Naiva - Glasilo
 Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Glavni i odgovorni urednik:

Igor Mukić

Uređivački kolegij:

Zrinka Pillauer Marić,
 Stanko Špoljarić, Branimir Udiljak, Igor Mukić, Ivica Fišter, Branka Hlevnjak, Miona Muštra

Novinari: Mihić Dubravko, Mladen Pavković, Sanja Perić, Mladen Trbnikar, Drago Živković, Ivica Kruščić, Zdeslav Draženović, Marko Buković

Lektura i redakтура:

Lektor.com.hr

Fotografije: Ines Igreg, Igor Mukić, Mladen Kos

Dizajn: Igor Mukić

Suradnici: Tomo Kralj, Ivona Kočiša, Đurđica Kos, Perić Mladen, Drago Lojen, Miona Muštra, Tvrtko Klarić, Zrinka Pillauer-Marić, Dorotea Jendrić

Marketing: Mislav Vučetić

Tisak: Printera grupa d.o.o.

Naklada: 300 komada
ISSN 1849 5753

str. 14 **mr. sc. Zdravko Mihevc - intervju - idejni tvorac oslikavanja divovskih pisanica**

Krešo Blažek

Zdravko Mihevc

Novi članovi HDNU-a
Slikar Domenico Gonzi
str. 25

str. 26 **U gostima kod ...**
ULUPUH - Hrvatska udruga likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti

str. 29
 Razgovor s povjesničarkom umjetnosti:
 kustosica
HELENA KUŠENIĆ

str. 4. - 7.

Uskrs u Zagrebu →

Oslikana
 pisanica ispred sjedišta HDNU-a, ispred galerije "Mirko Virius" u Zagrebu

Intervju s umjetnikom
Slikar Kamilu Vujčić
str. 10

Napomena: Glasilo **naiva** izlazi četiri puta godišnje; u proljeće, ljeto, jesen i zimu.

Oslikavanje ispred galerije

Đuro Jaković, *MOLVE*

Stjepan Pongrac, *GABAJEVA GREDA*

pisanice rijerije "Mirko Virius"

Zlatko Štrfiček, KOPRIVNICA

ZAGREB Ispred galerije "Mirko Virius" u Tkalčičevoj ul. 14, dana 24., 25., i 26. ožujka, pred Uskrs, četvorica umjetnika, članova HDNU-a, oslikavali su pisanicu od poliestera visoku 2 metra i promjera 1,5 metara. Majstori svog zanata bili su podravski slikari Josip Gregurić, Zlatko Štrfiček, Stjepan Pongrac i Đuro Jaković.

Josip Gregurić, KOPRIVNICA

NA SLICI (slijeva) slikari: Vlado Bartolec, Josip Gregurić i Branimir Udiljak

28.2.2015. - 14.3.2015.

Josip IZLOŽBA

Gregurić

LIKOVNI INFO

Galerija **Mirko Virius**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika

ZAGREB U galeriji "Mirko Virius" je 28. veljače otvorena izložba slikara Josipa Gregurića, dugogodišnjeg člana HDNU-a. Na izložbi su bila izložena 33 djela, ulja na staklu srednjeg i većeg formata, retrospektivni radovi koji datiraju od 1970-ih do danas. Otvorenju je nazočilo oko 60-ak uzvanika. Izložba je trajala do 14. ožujka.

NA SLICI (gore) slikari: Kamilo Vujčić i Josip Gregurić te povjesničarka umjetnosti Miona Muštra koja je uz uvodnu riječ otvorila Gregurićeve izložbu

IZLOŽBA

6

Oslikavanje pisanice

24. ožujak 2015.

NOVINARSKA ekipa HTV-a, središnjeg "Dnevnika"

ZAGREB Ispred galerije "Mirko Virius" je oslikavanje poliesterske uskršnje pisanice od 205 cm i promjera 150 cm izazvalo pažnju medija, ali i prolaznika.

HTV-ova ekipa novinara prvi je na dan 24. ožujka objavila u mozaičnom djelu središnjeg "Dnevnika" reportažu o našoj pisanici. Sutradan je također HTV-ova ekipa nazočila oslikavanju javivši se uživo u emisiju "Dobro jutro, Hrvatska", a došla je i novinarska ekipa sa Z1 TV-a i također su snimili reportažu o pisanici.

Tjedan prije Uskrsa bilo je zaista živo ispred galerije, a i mnogi inozemni turisti su znatiželjno promatrali oslikavanje pisanice.

Čak su i zantželjna djeca iz osnovne škole "August Šenoa" iz Selske ulice u Zagrebu, nakon što je pisanica bila zgotovljena, prolazivši Tkalčićevom ulicom sjela ispred pisanice kako bi fotografijom ovjekovječila svoj izlet po gradu. Ovaj umjetnički performans oslikavanja podupro je Ured TZ-a Koprivničko-križevačke županije.

A GDJE VI TISKATE?

PRINTERA
GRUPA

+385 1 3378 600
info@printer.hr | printer.hr

25. ožujak 2015.

NOVINARSKA
ekipa HTV-a,
TV emisije
"Dobro jutro,
Hrvatska"

PROLAZNICI su tijekom oslikavanja
pisanice zastajkujući znatiželjno pro-
matrali naše umjetnike na djelu, koji su
za ovu prigodu koristili akrilne boje

Uskrs, 2015. **ZAGREB**

NOVINARKA Z1
televizije u akciji
snimanja

Ispred galerije "Mirko Virius" U HRVATSKOM DRUŠTVU NAIVNIH UMJETNIKA

LIKOVNI INFO

UČENICI osnovne škole
"August Šenoa" iz Selske
ulice u Zagrebu

Croatian Naive Art
Gallery 'Mirko Virius'
HRVATSKO DRUŠTVO NAIVNIH UMJETNIKA-ZAGREB www.hd-naiva.hr

IZLOŽBA

NA SLICI (gore slijeva) Vladimir Malogorski, Tonko Maroević i ravnatelj GMV-a Miran Bojanić Morandini

Gradski muzej Varaždin - Palača Sermage

18. ožujak 2015.

Snimio Andrej Švoger

Crteži-predlošci Ivana Generalića "Prije slike - crtež"

PJESNIK Ivan Picer nadahnuto je govorio na otvorenju

Obilježena 100. godišnjica rođenja Ivana Generalića

Iz zbirke Vladimira Malogorskog

LIKOVNI INFO

VARAŽDIN U srijedu 18. ožujka otvorena je u palači Sermage u Varaždinskom muzeju izložba "Prije slike - crtež" na kojoj su izložena djela - crteži/predlošci Ivana Generalića iz zbirke umjetnina Vladimira Malogorskog. Izložba obuhvaća oko dvjesto Generalićevih crteža, uglavnom predložaka za njegove slike, od kojih su se mnoge našle u uglednim svjetskim galerijama i privatnim zbirkama, a varaždinski

muzej priredio ju je povodom 100. godišnjice umjetnikova rođenja. Crteži Ivana Generalića nalaze se u nekoliko svjetskih i domaćih zbirki, no daleko najopsežnija među njima je u zbirci umjetnina varaždinskog kolekcionara Vladimira Malogorskog. Poznati varaždinski gospodarstvenik i istaknuti privatni poduzetnik kolekcionarstvom se bavi već 50-ak godina. U Zbirci Malogorski, po broju i raritetnosti, izdvajaju se radovi Ivana Generalića,

s 421 crtežom, od kojih je 20-ak, kako je istaknuo likovni kritičar

Marijan Špoljar, nastalo kao predlošci za antologijska ulja. Vrijednost Zbirke Malogorski, napose dijela koja se odnose na Generalićeve crteže, isticali su mnogi stručnjaci, a među njima i akademik Tonko Maroević, koji je i otvorio ovu izložbu. Uz Tonka Maroevića govorili su i ravnatelj gradskog muzeja Miran Bojanić Morandini i Vladimir Malogorski. U programu otvorenja sudjelovali su članovi KUD-a Sigetec i pjesnik Ivan Picer. Autorica likovnog postava izložbe, postavljene za razgled do 26. travnja ove godine, muzejska je savjetnica Mirjana Dučakijević.

RAZGLEDAVANJE nakon otvorenja izložbe

8

GENERALIĆEV crtež "Ljubavnici", olovka na papiru

"Kontinuitet i varijacije Hlebinske škole"

IZLOŽBA

IZLOŽBU su otvorile (s lijeva) Vesna Peršić-Kovač, kustosica Helena Kušenić i Božica Trnski

21. ožujak 2015.

HLEBINE U subotu, 21. ožujka, u Galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama, otvorena je izložba „Kontinuitet i varijacije Hlebinske škole“ koja predstavlja novokupljene donacije za Zbirku naivne umjetnosti. Riječ o radovima autora tzv. 3. i 4. generacije, tj. o onima koji nastavljaju stvarati u maniri Hlebinske škole s većim ili manjim odmakom prema ustaljenoj tradiciji iste. Nazočnima se obratila kustosica Galerije Helena Kušenić, načelnica Općine Hlebina Božica Trnski, dok je izložbu otvorila predstavnica Koprivničko-križevačke županije Vesna Peršić-Kovač.

Nakon što se ustvrdilo kako neki od autor(ic)a nisu uopće,

a drugi uglavnom slabo zastupljeni u fondusu Galerije, krenulo se u akciju prikupljanja kvalitetnih radova koji su predstavljeni na ovoj izložbi. Trenutačno je predstavljeno 43 autor(ic)a koji se oslanjaju na eminentne uzore (npr. Miju Kovačića ili Ivana Večenaja), no istovremeno uspijevaju oformiti vlastiti likovni izraz ili se dotiču samih granica naivne umjetnosti ispreplućujući je s autsajderskom umjetnošću ili naznakama ekspresionizma.

Svi ovi radovi u budućnosti će činiti dio stalnog postava Galerije i time ukazivati na svu širinu i raznolikost izričaja u naivnoj umjetnosti. Izložba je bila otvorena do 15. travnja.

LIKOVNI INFO

Održana godišnja Skupština HDNU-a u galeriji "Mirko Virius"

11. travnja 2015.

ZAGREB U sjedištu HDNU-a, u galeriji "Mirko Virius", 11.4.2015. održana je godišnja skupština Društva s početkom u 12 sati. Dnevni red skupštine odnosio se na financije Društva tijekom 2014. godine, potom je uslijedila rasprava o usvajanju novog statuta, zatim osvrt na prošlogodišnje izložbe i na kraju uz točku razno, umjetnici su se ugodno družili i zaključili sastanak.

Kamilo Vujčić

"Lotova žena" (podnaslov: "Prkos"), ulje/staklo, 68x70 cm, 1998. godina

Kamilo je posljednjih godina aktivan član u HDNU-u i obnaša funkciju blagajnika Društva, a uz to je i istaknuti član upravnog odbora Hrvatskog društva naivnih umjetnika

Plakat za skupnu izložbu u Italiji u Torinu 1971. godine, na kojoj su izlagali Antun Bahunek, Dragan Gaži, Ivan Lacković-Croata, Branko Lovak i Kamilo Vujčić.

Kamilo Vujčić, najistaknutiji je predstavnik nadrealističkih tendencija danas u segmentu naivnog slikarstva u nas i jedan od prvih članova HDNU-a. Kamilo Vujčić podjednako vješto izražava se u većini slikarskih tehnika, a najradije slika uljem na staklu

Napisao i snimio: Igor Mukić

Kamilo Vujčić (71) rođen je u Zagrebu, u kojem stalno živi. Jedan je od prvih članova HDNU-a, a u vrijeme druge polovice 1960-ih uz kipara Matu Tijardovića, slikar Kamilo Vujčić bio je najmlađi član Društva i "kroz povećalo" su stariji umjetnici poput Matije Skurjenija, Ivana Večenaja, Mije Kovačića i ostalih veterana promatrali Kamilov umjetnički izraz.

Otkad se bavite slikanjem?

- Od malih nogu. Crtao sam kao dijete na škarnicima (papirnatim vrećicama), a kao školarac po bilježnicama jedrenjake i automobile. Jednom smo imali zadaću naslikati flašu od jedne litre. Dobio sam odličan 5 i bio grandiozno pohvaljen. U višim razredima osnovne škole počeo sam slikati tehnikom tempere na lesonitu (čvrsoj drvenoj ploči), a potom sam slike lakirao bezbojnim lakom. Kao mladi šegrt zanatske škole pa i u profesiji autolimara nastavio sam tom tehnikom. Kopirao sam ilustracije iz časopisa, novina, a naročito iz knjiga, a i iz dječjeg časopisa "Radost", vidjevši fotografiju slike Ivana Generalića, naslikao sam takvu sliku, ali na svoj način. Bile su to jabuke.

Je li vas itko podučavao slikanju?

- Nije me nitko poučavao. Moj učitelj je znatiželja, sudbinsko određeno, neprestano stvaranje i napredak iz slike u sliku. Povjesničar umjetnosti Josip Depolo dobro je to opisao, a i kasnije kritike ostalih kritičara to potvrđuju; Gerhard Ledić (1975), Juraj Baldani (1980), Vladimir Maleković (1984), Antun Bauer (1984). Moja generacija je teško odrastala u poratnim godinama. A ono što čini normalno djetinjstvo su barem nekakve igračke, a toga tada nije bilo. Kako smo bili čak i predtelevizijska generacija nama je mašta izuzetno dobro radila. Dječje igre, igračke, pračke, nogomet, svega je toga bilo, a kasnije smo radili čak i električne gitare. Slika (2014) "Djetinjstvo do prvih oblaka" podnaslov "Od igle do okvirno ...bliže zvijezdama" najbolje to prikazuje. Pokraj mnogih hobija slikarstvo mi je najbolje išlo, a nepresušne teme dobio sam kod mojega djeda i bake na selu u mojim školskom praznicima na rijeci Kupi. Budući da se na selu radilo od petka do svetka, i ja sam fizički ušao u moje nepresušne slikarske teme. Kasnija sjećanja, pa i danas, odvela me u moj naivni nadrealizam. Primjer je slika "Sajam u četvrtak preko mosta", podnaslov, "Zašto u četvrtak"? Kao dijete nikad nisam doznao. Kako sam

Slikar Kamilo Vujčić najistaknutiji je nadrealist među današnjim naivističkim slikarima. Ali isto tako vrlo vješto izražava se kada je riječ o klasičnoj slikarskoj naivi Hlebinske škole

dobro upućen u seoski način života, slika "Salaš" (1990/91.) opisuju moje dug djetinjstvo, koje se na zaboravlja. Šume, nepregledna žitna polja, mirisi sijena... bogatstvo su obilja u svakom pogledu. To je moje idealizirano selo, selo kojeg više nema.

A kada ste naslikali prvu sliku na staklu?

- Bilo je to 1967./68. godine. Bila je to slika „Poplavljena šuma“ naslikana na staklu debljine 2 mm. Moj stric iz Ljubljane i jedan stariji profesor, akademski slikar, tada vidjevši tu sliku, oduševili su se. A profesor je samo kratko prozborio: „Vidio sam sve...sve sam vidio...samo nastavi“. On je bio vrhunski majstor. A i prof. Krsto Hegedušić je u pohvalio moj rad u ono vrijeme (1970). Rekao mi je: „Dečec, samo tak nastavi...“ A ja sam u sebi pomislio... i namjeravam nastaviti. Vidio je sliku "Putnik" (1969).

Vaše slike odišu jednom čistoćom, perfekcijom? Kako to uspijevate?

- Uvijek su me perfekcionista impresionirali. Kao npr. Salvador Dali, najveći nadrealist 20. stoljeća. Na njegovim slikama je sve čisto i jasno, ali i na prvi pogled skriveno. Ležernom promatraču slike su lijepe makar i ne voli nadrealizam. Pažljivom promatraču ne može autorova intima biti dugo zamagljena. Dali je u svoj svijet ugrađivao višedimenzionalna razmišljanja, a tek su kritičari sve razotkrili što je htio prikazati. On zapravo na svoj način razgovara s biranom likovnom publikom. I ja imam identičan pogled na takav način likovnog izražavanja dugo godina. Inače sam oduvijek perfekcionista, jasan i čistog izraza.

Ali vaši posljednji radovi nadilaze okvire naivnog slikarstva „Hlebinske škole“. Zašto?

- Taj okvir mi je postao pretijesan još oko 1976. godine. Morao sam se pomaknuti, izaći ili nadići klasičnu priču hlebinske naive, pa sam spojio naivu s nadrealizmom i u toj kombinaciji veća je mogućnost komunikacije s

publikom. Spajam ono što je naizgled nespojivo. Nešto što iskače od očekivanog. Ta ideja nije došla preko noći. Ona se godinama brusila. Takav utisak pomaka u naivni nadrealizam ostavio sam i na likovnog kritičara pok. Josipa Depola, koji je pišući predgovore za moje izložbe u katalozima to izvrsno opisao. Na svojim izložbama volim uvijek postaviti i koju sliku iznenađenja. Nešto što iskače od očekivanog. Mijo Kovačić mi je jednom prilikom rekao dok smo razgovarali o mojim slikama (1970) "Bitno je da imaš ideja"... ostalo je lako."

Kad ste prvi put samostalno izlagali?

- Prvi put sam u javnosti slike pokazao 1970. godine, a prvu samostalnu izložbu održao sam u Kranju, u Sloveniji 1971. godine. Htio sam ostvariti izložbu na nepoznatom terenu. Izložio sam tada oko 20-ak slika. Te kritike bile su odlične i tada su me primili u HDNU. U to vrijeme je "naivcima" dobro išlo, međutim loših kritika ne manjka ni danas. Naivno slikarstvo i kiparstvo je pravac u modernoj umjetnosti i to pravac s korjenima u prapovijesnim pećinama. "Altamira" je moja slika (1981) koja gasi sve negativne razgovore o naivi. Još će trebati puno vremena proći da ljudi shvate umjetnost koja dolazi iz dubine vremena.

Jedna vaša slika je i u postavu Muzeja naivne umjetnosti na Gornjem gradu. Je li to točno?

- Da. Slika se nalazi u Muzeju naive u ulici Sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu, a zaprimio ju je ondašnji ravnatelj HMNU-a Franjo Mrzljak. Ta slika bila je izložena na 19. salonu naive 1884. godine. Nazvao sam je „Ljubav za naivu“, ulje/staklo, a dimenzije su joj 60x60 cm.

Kojim tehnikama slikate?

- Uljem na staklu, na platnu, na limu, grafičkim tehnikama, akvarel, a za prijatelje zabavljam se čak i sa suvenirima.

Koliko ste izložaba do danas ostvarili?

- Oko 200 skupnih i 22 samostalnih. Međutim više me veseli da su mi slike na svim kontinentima, jer sam tako uspio komunicirati s cijelim svijetom.

Zastupljeni ste u mnogim domaćim, ali i svjetskim monografijama o naivnom slikarstvu?

- Pa gotovo u svim domaćim knjigama sam zastupljen. A i u onim respektabilnim svjetskim. Možda tek sporadično u neku nisam uvršten.

Koje boje i kistove koristite za svoje slike?

- Uglavnom Talens, pa Lefrance, Winsor & Newton, a kistovi su mi najdraži od Josipa Tanaya iz Novog Sada. On je danas pokojni. Ali radio je vrhunske kistove.

"Sajam u četvrtak preko mosta", ulje/platno, 61x68,5 cm, 2003. godina

"Salaš", ulje/staklo, 125x260 cm, 1990/91. godina

"Poplavljeni šuma", terpentin, ulje/staklo, 40x51 cm, 1967/68. godina

Josip Depolo, 1984/85.

Kamilu Vujčić također je jedan od disidenata koji je prekinuo s podravskom formulom. Krenuvši na startu hlebinskim tragovima, Kamilu je brzo odustao od podravske ikonografije i od /tipičnog/ plošnog načina slikanja. Sve više opsesioniran prostorom svoje je likove na staklima „modelirao“, a kasnije je „modelirao“ i pejzaž. Pitanja novog prostora, ključna u modernoj umjetnosti, postala su presudna za njegov daljnji „razvoj“ prema nadrealnom. Novim motivima prilazi Kamilu sve misaonije i gradi ih s vrlo složenim simbolima, na svoj osobeni način on razmišlja o tzv. velikim i ključnim pitanjima naše povijesti i civilizacije. U svoje slike ugrađuje i detalje ranijeg slikarstva, inzistirajući time na određenom kontinuitetu za svoj „nadrealizam“ on traži objašnjenje i realne šanse u naivi. Takvim je postupkom Kamilu temeljito promijenio i poremetio dosadašnja pravila u naivi. To je, uostalom, potvrdio i Antun Bauer u izvrsnom predgovoru u katalogu... „realna forma i irealna tematika i sadržaj dolaze kao logičan slijed likovne geneze samog slikara“. Dodao bih zahvaljujući Kamilu Vujčiću, i naivnoj umjetnosti (Josip Depolo, 1984/85.g.)

"Putnik", (podnaslov "Brige") ulje/staklo, 52x60 cm, 1969. godina

"Altamira", ulje/staklo, 52x60 cm, 1981. godina

Veikkani naiva

Veikani naive

“Četiri bijela cvijeta”, ulje na platnu, 72x100 cm, 1990. godina (vl. Vladimir Malogorski)

Ivan Rabuzin

(1921.-2008.)

Slikar Ivan Rabuzin velikan je hrvatske i svjetske naive, bio je šesto od jedanaestoro djece. Završio je stolarski zanat u Zagrebu i Zemunu. Slikarstvom se bavio više od 50 godina, nije imao slikarsko obrazovanje, osim večernjeg tečaja crtanja kod Koste Angelija Radovanija. U početku je radio u tvornici namještaja, a nakon prve izložbe krajem 1950-ih godina, posvetio se samo slikanju. Na njegovim su slikama, motivi prirode i sela Hrvatskog zagorja. Najčešće je slikao brjegove, cvijeće, oblake i sunce. Imao je 200 samostalnih izložbi i još veći broj skupnih. Izlagao je u galeriji "Mona Lisa" u Parizu 1963. godine. O njemu je snimljeno 10 dokumentarnih filmova i objavljen veći broj knjiga na više stranih

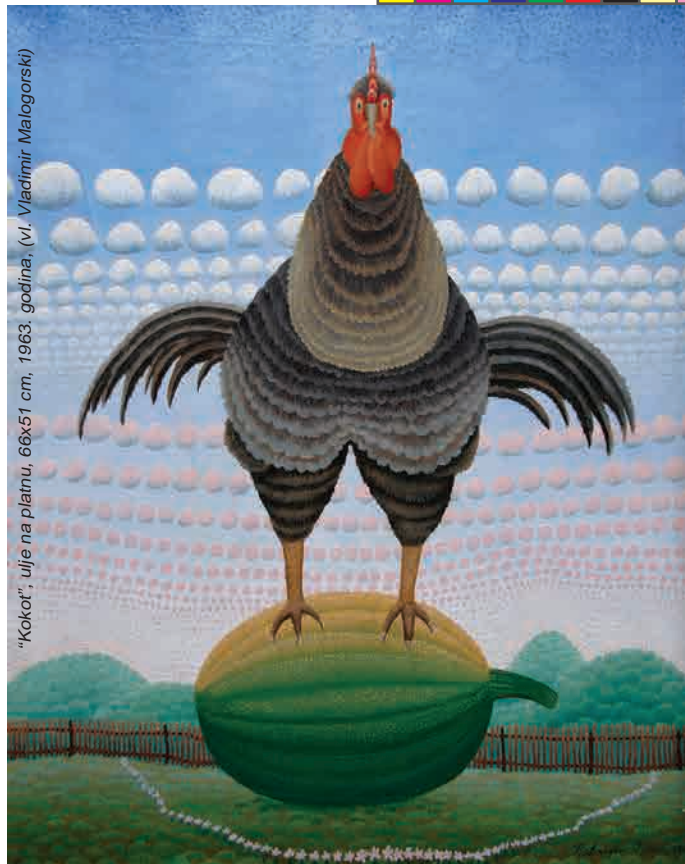
jezika. Olikao je keramiku za poznatu tvrtku Rosenthal. Osim njega, tu čast imali su još samo Victor Vasarely i Henri Rousseau. Izradio je velike zastore za kazalište u Tokiju i Muzej moderne umjetnosti u Urawi u Japanu.

Damir Rabuzin, sin Ivana Rabuzina danas živi u Varaždinu

Ivan Rabuzin uz Henrija Rousseaua i Ivana Generalića, smatra se jednim od najvećih umjetnika u povijesti svjetskog naivnog slikarstva

Velikani naive

"Selo", ulje na platnu, 38x55 cm, 1989. godina, (vl. Vladimir Malogorski)

Ivan Rabuzin slikao je i stvarao svoja djela u raznim tehnikama kao što su: ulja na platnu, akvareli, bakropisi, akvarelirani bakropisi, akvarelirani otisci i serigrafije. O njegovom stvaralaštvu napisano je nekoliko stotina likovnih kritika, eseja, studija i zapisa, te 13 opsežnih monografija i snimljeno 10 filmova. Prvu samostalnu izložbu priredio je 1956. godine u Novom Marofu.

Razgovarali smo s diplomiranim ekonomistom, mr.sc. Zdravkom Mihevcem (60) direktorom (TU TZ KKŽ) Turističkog ureda Turističke zajednice Koprivničko-križevačke županije i inicijatorom oslikavanja divovskih poliesterskih pisanica

Napisao: Igor Mukić
Fotografije: Igor Mukić i arhiva TU TZ KKŽ

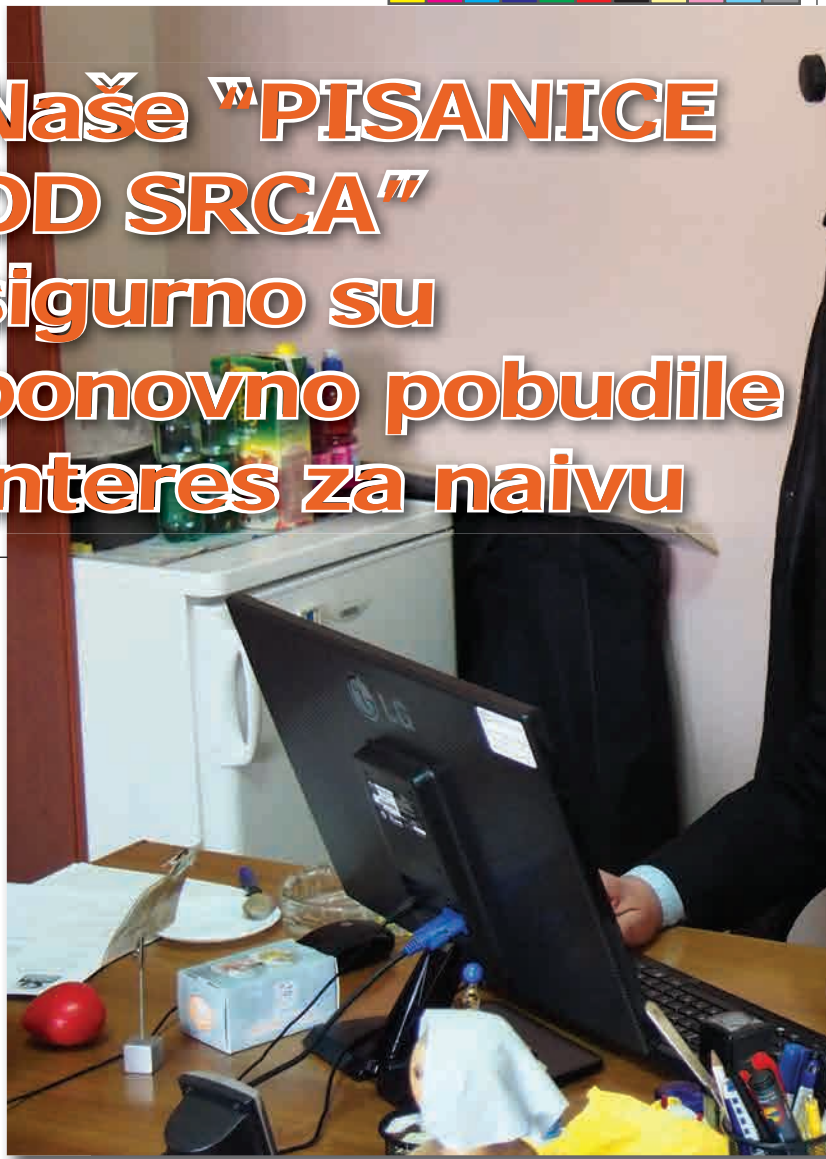
Kako je izgledala vaša prva oslikana divovska pisanica?

- Prva dvometarska pisanica nije bila poput ovih današnjih napravljenih od poliesteru. Ta prva bila je ožbukana i oslikana simbolima Koprivničko-križevačke županije i grada Klagenfurta i poklonjena Gradu Klagenfurtu u Austriji. Njena konstrukcija bila je napravljena od žice na koju je bilo napeto platno i onda su je majstori ožbukali, a težila je oko 400 kg. Nije bila prikladna. Zatim smo pokušali divovsku pisanicu napraviti od pletenih šibâ poput pletenih košara. Ali i to je ispalo loše. Zatim smo je napravili od drveta, od sitnih letvica. Sklapala se vrlo dugo, ali i to je išlo jako teško. Drvo se rasušivalo i krivilo pa i pucalo, ali smo je ipak zgotovili. Danas je ta drvena oslikana i nalazi se u Galeriji naivne umjetnosti u Hlebinama.

Što ste htjeli postići gradeći takvu ogromnu pisanicu?

- S jedne strane, htjeli smo skrenuti pozornost na našu naivnu umjetnost koja je danas pomalo zapala

Naše "PISANICE OD SRCA" sigurno su ponovno pobudile interes za naivu

Intervju
naiva

Na glavnom koprivničkom trgu već tradicionalno svake godine pred uskršnje blagane izloženo je 7-8 velikih pisanica

Mr. sc. Zdravko Mihevc drži kako je oslikavanje pisanice u turističkom smislu jedan vrlo uspješan projekt

u zaborav. S druge strane, u turističkom smislu, htjeli smo pobuditi interes javnosti. Nismo se bavili ocjenom umjetničkog dosega takve oslikane pisanice. To ostavljamo likovnoj kritici. Ideja je bila odmaknuti se od ustaljene umjetničke prakse naivaca, ali s našom polazišnom tezom, da neki ljudi posjećuju izložbene prostore, a neki ne. Htjeli smo privući pozornost ovih potonjih, usputnih prolaznika. Oslanjali smo se na dvije tradicije - tradiciju oslikavanja uskršnjih jaja i tradiciju naivne umjetnosti u Podravini.

Kako ste došli na ideju napraviti poliestersku pisanicu?

- Poliester nam se učinio kao najbolji mogući izbor. Lagan je, dobro se oblikuje, ali trebalo je napraviti kalup. U dogovoru s Dragutinom Bermancem, poduzetnikom iz Križevaca, ideja se ostvarila. U prvo vrijeme smo pravili pisanice visine 2 metra, ali kasnije zbog zahtjeva naručitelja, napravili smo i manje pisanice, visine jednog metra. Potom smo okupili likovnjake i počeli pregovarati s njima o načinu kako će oslikati takvu pisanicu, kakvim motivima, kakvim bojama itd.

U komercijalnom pogledu svatko je od vas u tom lancu našao neki svoj interes, zar ne?

- Tako je. Posljednjih godina smo izdvojili nekoliko grupa podravskih umjetnika koji oslikavaju te pisanice. Riječ je ovdje i o komercijalnom projektu, kao što ste rekli, jer zarađuje proizvođač divovske pisanice i umjetnici koji je oslikavaju, proizvođači opreme i postolja te prijevoznici. To je jedna mala gospodarska djelatnost. Dosad smo umjetnicima isplatili više od 200 honorara za oslikavanje pisanica.

Gdje se nalazi vaša prva oslikana pisanica od poliestera?

- Prva poliesterska oslikana pisanica je u Klagenfurtu koja je „zamijenila“ onu ožbukanu.

naiva

Koliko je do danas oslikanih pisanica i gdje se one nalaze?

- Do danas je oslikano oko više od 60 pisanica a nalaze se diljem svijeta. U Los Angelesu, Pittsburghu, New Yorku, Bilbau (Španjolska) Italiji, (Vatikan) poklonili smo jednu na audijenciji Papi Benediktu XVI., Milanu, Ferrari, Rigi, Buxellesu, Parisu, Beču, Klagenfurtu, Salzburgu, Grazu, Pragu, Budimpešti... U Hrvatskoj ih imaju Varaždin, Vukovar, Dubrovnik, u Zagrebu su četiri pisanice. Evo ove godine i vi HDNU-galerija „Mirko Virius“ oslikali ste jednu pisanicu i postavili je ispred svoje galerije. Važno je dodati da smo, primjerice, u Milanu dobili prostor za postav pisanice ispred Milanske skale, a pri postavu pisanice nazočila je i tadašnja milanska gradonačelnica Letizia Moratti, čiji je suprug vlasnik nogometnog velikana kluba Inter. U Pragu nas je dočeka gradonačelnik koji je nazočio postavljanju pisanice na Staromestskim Namestima, u Budimpešti nas je pozdravio gradonačelnik i pisanicu smo postavili ispred Bazilike. Gradonačelnici su bili prisutni i u Buxellesu i Marseilleu. Riječ je o elitnim lokacijama, a morat ćete se složiti sa mnom, i o svjetskim metropolama. Svi čelnici tih metropola su pridodali veliku važnost događaju postavljanja pisanice.

Kako su Koprivničanci reagirali kad su prvi put vidjeli oslikanu pisanicu na glavnom gradskom trgu?

- U fontanu na glavnom gradskom trgu 2009. godine smjestili smo jednu pisanicu i to je bio dobar potez. Djeca su uvijek oduševljena, a i odrasli su znatiželjni i blagonakloni prema pisanici. Ipak je ona u svojem izvornom obliku, kao jaje, oslikana, dio kršćanske tradicije koja seže duboko u povijest i kao takva živi u svijesti ljudi. Ali moram priznati da je bilo i suprotnih stavova glede naše velike poliesterske pisanice, ali njihove su primjedbe bile tek sporadične.

Je li takvu pisanicu prigodno izložiti na javnom mjestu npr. za Uskrs ili ona može na javnoj površini biti postavljena i tijekom cijele godine?

- Takva velika pisanica ujedno je i slika i skulptura i može biti na javnom prostoru cijelu godinu. I u multikonfesionalnim sredinama, u velikim gradovima, u svjetskim metropolama, ona funkcionira odlično. Ljudi je zapažaju i to nadilazi okvire običaja kršćanske civilizacije. Japanci je npr. žele dodirnuti, slikati se s njom. I domaći i svjetski mediji su zainteresirani izvještavati o takvoj pisanici. Primjerice, iz godine u godinu u Koprivnici ugošćujemo istaknute svjetske medijske kuće kao što su: The Associated Press, Reuters, BBC i ostali, koji

Krešo Blažek, viši je stručni suradnik TU TZ KKŽ-a

izvještavaju o našim slikarima koji oslikavaju ogromno jaje.

Kako odabirete lokacije, gradove u koje ćete postaviti pisanicu?

- Jedno su naša emitivna tržišta i tu procjenjujemo učinak postavljanja jer se uz relativno mali trošak dobiva relativno veliki medijski odjek i veliki interes. Na daljnje destinacije smo procijenili da će se polučiti određeni rezultati medijskog odjeka i da će to pridonijeti popularizaciji naivnog slikarstva. Neki inozemni turist sasvim sigurno neće zbog pisanice doputovati iz New Yorka u Koprivnicu. Ali ako taj Njujorčanin dođe u Europu, možda će nas usput i posjetiti ako je ljubitelj umjetnosti. Uzmimo, primjerice, glavni grad Rigu u Latviji. Ona nama nije emitivno tržište, ali je Riga bila europska prijestolnica kulture 2014. godine. Marseille u Francuskoj bio je prijestolnica kulture 2013. godine. Mi smo pisanice izložili u ta dva grada jer su oba bili prijestolnice europske kulture za tu godinu. U tim gradovima zabilježena je tada znatna posjećenost iz cijeloga svijeta.

Imate li kakve konkretne, egzaktno pokazatelje povećanja posjećenosti turista u Hrvatskoj otkad ste pokrenuli projekt TUTZ KKŽ-a „Pisanica od srca“?

- Egzaktno ne. U Hrvatskoj 95 posto turističkog prometa pripada jadranskom turizmu. Nadalje, 5 posto pripada kontinentalnom turizmu, a od toga otprilike pola gradu Zagrebu. Teško je reći koliko je projekt „Pisanica od srca“ povećao dolazak turista u Podravinu. Možda je bolje govoriti o tome koliko bi turista došlo da navedeni projekt nikad nije pokrenut. Inače broj posjeta i noćenja u našoj županiji kontinuirano raste. Prošle, 2014. godine, ostvarili smo primjerice 5% više dolazaka i 13% više noćenja nego godinu ranije. Bez ispitivanja motiva dolazaka teško je reći koliko je dolazaka turista motivirano „Pisanicom od srca“. No, svakako je i taj projekt imao utjecaj na ove rezultate.

Jedna struja likovne kritike, pa i samih naivnih umjetnika, kritiziraju ovakav način prezentacije naivnog slikarstva i kiparstva nazivajući „Pisanicu od srca“ kičem. Što vi kažete na tu tvrdnju?

- Mi se kao Ured uopće ne bavimo time je li naša pisanica kič ili ne. I ljudi koji se bave kulturom ponekad se oko toga ne mogu složiti. Bavimo se marketingom, a ne procjenom i dosegom umjetničke vrijednosti oslikane pisanice. Naša djelatnost je turizam i smatramo da je taj proizvod u turističkom smislu vrlo uspješan. A isto tako mogu pitati kritičare je li Fabergeovo jaje kič? Osvrnimo se i na Austrijance i njihove Mozart kugle. Oni to jako dobro prezentiraju, pa čak i na tome pozamašno zarađuju. Trudimo se približiti naivnu umjetnost običnom prolazniku kroz sliku i skulpturu u jednom. Nas zanima isključivo turistički aspekt.

Kakav ste uspjeh polučili nakon tih brojnih postavljanja pisanica van Hrvatske?

- Glede segmenta likovnosti, dakako da je tu polučen određeni uspjeh. Navest ću samo neke; prvi put nakon 26 godina održana je respektabilna retrospektivna izložba u Marseillesu, u Francuskoj i to 2013. godine, u vrijeme kad je Marseilles bio europska prijestolnica kulture. Ta je izložba organizirana u suradnji s Gradskim koprivničkim muzejom. Bila su tada izložena velika imena, od Generalića pa nadalje... Zatim 2012. godine organizirali smo u Muzeju rimske civilizacije u Rimu u Italiji izložbu za naše naivne slikare, održali smo izložbu kod naših Moliških Hrvata u regiji Molise, potom jednu izložbu u Trstu itd., zatim četiri izložbe u Mađarskoj, u Pečuhu, itd... Pisanica je bila povod da slikari nakon oslikavanja pisanice poslije pokažu i svoje slike... Turistički ured ne može sklapat aranžmane, ali netko

Prvu ožbukanu pisanicu tešku 400 kg oslikao je Branimir Dolenc. Postavljena je u Klagenfurtu 2008. godine. Kasnije zamijenjena novom - poliesterskom s motivima naiva

New York, 2009. godine

Kod pape Benedikta XVI., Josepha Ratzingera 2010. g.

Bruxelles, Belgija, 2011. godina

Marseille u Francuskoj
2013. godine

drugi treba iskoristiti tu mogućnost. Svake godine se uz našu potporu oslika nekoliko pisanica. Danas preferiramo izlagati na manjem broju lokacija, ali one moraju biti ekskluzivne. Na ciljanim tržištima ili medijski atraktivnim s mnogobrojnom publikom ili kao izraz suradnje na kulturnom odnosno turističkom planu.

Prodajete li svoje pisanice?

- Prodajemo, poklanjamo ili posuđujemo. Primjerice, ove godine jednu smo posudili pograničnom gradu Letenju u Mađarskoj jer s njima uspješno surađujemo na različitim projektima, poglavito kulturnim.

I Hrvatskom društvu naivnih umjetnika (HDNU-u) u ispred galerije „Mirko Virius“ u Zagrebu posuđivali ste svoju pisanicu dvije godine zaredom, zar ne?

- Da. A ove godine za Uskrs ste oslikali vlastitu. To je za svaku pohvalu.

Koliko stoji vaša oslikana pisanica ako je netko želi kupiti?

- Oko 20.000 kuna.

Jeste li kojem poznatom naivnom umjetniku ponudili da oslika pisanicu?

- Jesmo, Miji Kovačiću i pokojnom Ivanu Večenaju, ali se s njima nismo uspjeli dogovoriti.

Koliko slikara oslikava jednu dvometarsku pisanicu?

- Obično četvorica slikara slikaju jednu pisanicu. Nakon što je oslikaju akrilnim bojama, tada je zaštite i sa zaštitnim sprejem. Neke naše pisanice su godinama izložene na otvorenom, na suncu i na kiši, i još su uvijek postojane. Ako bi trebalo uvijek se mogu popraviti, pa čak i ponovno oslikati.

Imate li potporu HTZ-a?

- Imamo financijsku potporu Hrvatske turističke zajednice (HTZ) na kojoj zahvaljujemo, a i to nam je još jedan pokazatelj da je projekt prepoznat i ocijenjen uspješnim i vrijednim sufinanciranja. U inozemstvu surađujemo s tamošnjim predstavništvima HTZ-a, konzulatima ili veleposlanstvima. Bez njih bi teško mogli organizirati postavljanje pisanice u tim gradovima.

Pariz, Francuska, 2014. godine.
Lijevo je župan KKŽ-a Darko Koren

Pisanica u fontani na glavnom koprivničkom trgu

U Rigi u
Latviji, 2014.
godine

U Pragu u Češkoj, 2011. godine

“Dokušev most”, ulje/staklo, 80x120 cm, 2002.g.

“Licitarsko srce”, ulje/staklo, 35x30 cm, 1992 .g.

Napisala Miona Muštra

Slikar

Josip Gregurić

Manirizam kao dosljednost, redukcija kao igra

Osvrtna izložba, 28.2 - 15.3. 2015.

Konzistentnost i opetovanost stvaralačkoga korpusa, koja će nam na ovoj izložbi omogućiti sintezan pogled u jednom naizgled slučajnom presjeku, odlike su koje možemo s podjednakim pravom pripisati cjelokupnom opusu Josipa Gregurića, kao i kakvoj naivno-slikarskoj školi, primjerice baš onoj slikarevoj – hlebinskoj. I mimo bibliografskih natuknica o umjetnikovu naukovanju i utjecajima, priklonjenost Josipa Gregurića tradicionalnoj hlebinskoj estetici prepoznat ćemo u nizu zajedničkih konstanti, formalnih i poetskih: kroz naglašeni plasticitet oblika i gradnju kompozicije svjetlo-tamnim kontrastima, u poetici lirične dopadljivosti i pasatističkih uporišta, likovima u shematičnim navističkim izobličenjima i motivskim gabaritima.

To je dakle semantičko-me-tjerski okvir koji je ovoga slikara usadio unutar hlebinske brazde. Ali što je to što ga to čini specifičnim? Nedvojbeno, bit će to umjetnikov samosvojan i rigorozan redukcionizam vlastita umjetničkog kruga. Svjesno stvaralačko samoograničenje – sveprisutna poetska i motivska redukcija – ponajprije zamjetna kao ekonomizam kolorita, a zatim i kompozicije, motivike, poetskog dijapazona. Svođenje šarolikih navističkih zadatosti u redakciji kasnoga manirista – naivnoga slikara u

vremenu nakon naive – na nekolicinu trajnih uporišta, nataloženih kroz desetljeća bavljenja jednim okvirom: istraživanja, svođenja, odbacivanja, ponavljanja. Gregurić se, stoga, u svojoj sinteznoj stvaralačkoj gami izražava transpozicijom prokušanih sredstava (*Bogata klupa*) – radi i doslovno i metaforički sliku u slici. Poigrava se, nadalje, proporcijama kao i specifičnim slikarskim paradoksom – što je više realizma to je učinak irealističniji. Vrstan je redatelj i utoliko što nam nudi čitanja u više ključeva, a da pritom uvijek ostajemo na razmeđu suprotstavljenih interpretacija.

No, prije svega, Gregurić je umjetnik koji se znalački poigrava žanrom. Slikar specifične i samosvojne simbioze mrtve prirode i krajolika, oba će žanra staviti u službu svojih manirističkih ambicija. Potonji će tako prikazati u dubinskoj, gotovo atmosferskoj perspektivi sjevernjačkih majstora i nadviti ga nebeskom dramom koja ga približava metafizici, no značenjski će ga ipak zadržati na svakodnevnom znamenju - rekombinirajući oprobani repertoar rustikalnih mrtvih priroda. Mrtva priroda umetnuta u eksterijer (*Cvijete 1*) sve do točke na kojoj ta ista aranžirana kompozicija postaje pejzažem (*Demiznka*) ili pak cjelokupan krajolik komponiran kao mrtva priroda (*Konak*), pa sve do stupnja na

kojem pejzaž sâm postaje mrtvom prirodom (*Cvijete života*), gradacijske su postaje Gregurićeva žanrovskog osciliranja. Lucidne i uspjele jer pripadaju vrsnu maniristu koji intrinzično poznaje i vlada svekolikim semantičko-kompozicijskim repertoarom vlastita umjetnička kruga. A takav poznavatelj može stajati samo na kasnoj točki njegova razvojnog puta.

Nadasve je stoga zanimljiv primjer ostvarena umjetnika koji svjesno ostaje unutar matičnoga žanra sa svim ograničenjima koji mu taj nameće, ustrajno rekombinirajući njegova dosadašnja utjelovljenja, iznova rastajući i potvrđujući odavno uspostavljeni okvir i autoritet, igrajući se idiosinkratičnom kombinacijom zadanih navističkih motivskih uporišta i oblika. Naivni je slikar rijedak među stvaralocima kao onaj koji ima stanoviti privilegij da odabere želi li živjeti vlastito umjetničko vrijeme ili će pak stajati izvan njega. Gregurić je izabrao ovo potonje, naivizam kao mjesto izvan vremena, umjetnički kredito uspostavljen pogledom unazad, upravljen autoritetu i u trajnom dijalogu s njim. Jedan legitim odabir, svakako, no dali samo kao osobno, sigurno utočište ili možda ipak kao jedan validan odgovor na zbujujući sraz suvremene vizualne kulture i parohijalne navističke zadatosti?

Riječ kritike naiva

“Slika u slici”, ulje/staklo, 80x100 cm, 1998 .g.

“Stara hiža”, ulje/staklo, 80x85 cm, 2001 .g.

“Demiznka”, ulje/staklo, 40x40 cm, 2010 .g.

“Zagreb 1”, akvarel, 50x70 cm, 2014. godina

Domenico Gonzi

Slikar

Slikar Domenico Gonzi rođen je u Zagrebu 1958. godine. Po zanimanju je profesionalni slikar, dizajner i ilustrator. Slika od rane mladosti. Izlagao je na više od 80 samostalnih izložaba.

Slika tehnikama, akvarela i ulja na platnu. Izdao je 6 grafičkih mapa za koje je tekstove napisao Zvonimir Milčec. Skupno nije izlagao. Počasni je građanin grada Riorgesa u Francuskoj za koji je oslikao vedute toga grada i te slike su gradski čelnici otkupili.

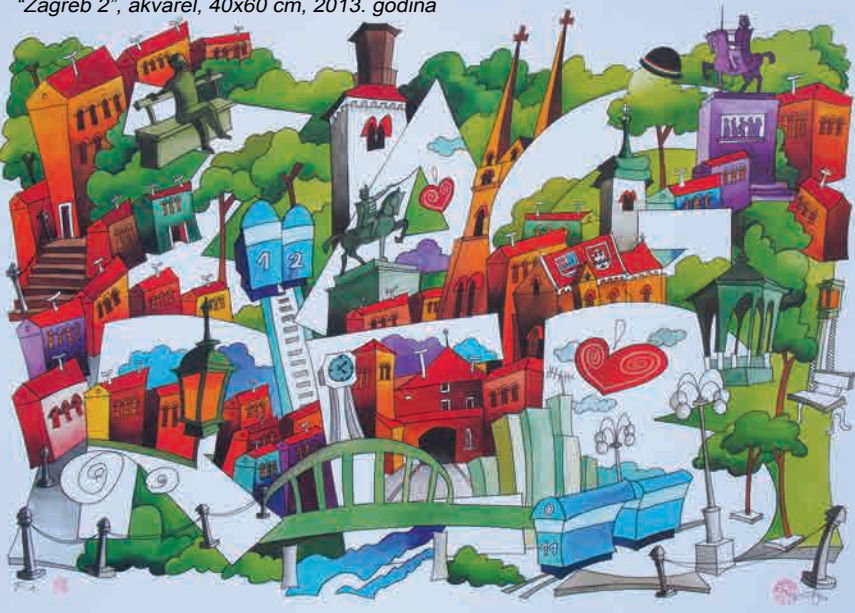
Njegovi radovi nalaze se u mnogim galerijama i privatnim zbirkama u Italiji, Francuskoj i Austriji (Gradišće). Završio je Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu, u kojem živi i radi.

Kontakt

Domenico Gonzi
gonzi-art@net.hr
Mob: 091 501 40 54

NOVI GLANOVJI
 netva

“Zagreb 2”, akvarel, 40x60 cm, 2013. godina

“Mediteran 1”, akvarel, 25x70 cm, 2014. godina

“Mediteran 2”, akvarel, 25x70 cm, 2014. godina

ZAGREB

Tkalčićeva 14

ULUPUH

ULUPUH - Hrvatska udruga likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti

ULUPUH - Hrvatska udruga likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti jedina je strukovna udruga likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti u Hrvatskoj.

Kao takva, predstavlja krovnu organizaciju na državnoj razini za sve grane likovnih umjetnosti koje imaju određenu primjenu (uporabnu vrijednost): kazalište i film (scenografija, kostimografija, oblikovanje svjetla), arhitektura, hortikultura, fotografija, karikatura, ilustracija, strip, animirani film i primijenjeno slikarstvo, industrijski dizajn, oblikovanje odijevanja, tekstilno stvaralaštvo, grafički dizajn i vizualne komunikacije, primijenjeno kiparstvo, oblikovanje plemenitih kovina, keramike, porculana i stakla, restauracija i sl.

ULUPUH je kao nevladina, neprofitna strukovna udruga osnovana

1950. godine. Udruga danas broji više od 1400 članova okupljenih u 17 sekcija, a svoju glavnu izložbenu djelatnost (dvadesetak izložbi godišnje) provodi u Zagrebu, u Galeriji ULUPUH u Tkalčićevoj 14, u Galeriji Permanenta u Preradovićevoj 44 i od 2013. godine, u Galeriji Karas u Praškoj 4

organizira Međunarodnu izložbu grafičkog dizajna i vizualnih komunikacija - ZGRAF (www.zgraf.hr). Od svojih početaka, 1975. godine, odabirom selektora i otvorenim natječajem organizira svjetske primjere grafičkog dizajna kako bi se pružio što širi i kvalitetniji uvid u svjetsku dizajnersku scenu, te

ritmu ULUPUH organizira Zagrebački salon, reprezentativnu i ekskluzivnu izložbu suvremenog likovnog stvaralaštva koju je 1965. utemeljila Skupština grada Zagreba. Svake treće godine Salon je posvećen primijenjenim umjetnostima i dizajnu. ULUPUH je s HDLU-om vlasnik dvorca i Međunarodnog parka skulptura u Jakovlju nedaleko Zagreba.

U dvorcu udruge imaju ateljee, dok je park oplemenjen skulpturama nastalim tijekom kiparskih kolonija koje se ovdje organiziraju od 1993. godine. Današnje iznimno zapušteno stanje ovoga nekad inspirativnog prostora govori da je vrijeme da se za nj osmisle novi programi i odgovarajuće korištenje.

Galerija ULUPUH
Tkalčićeva 14, 10 000 Zagreb
tel./fax. : (+385) 01/ 48 13 746
e-mail: galerija-ulupuh@zg.t-com.hr

Predsjednica ULUPUH-a, Ivana Bakal i kustosica Maša Štrbac, povjesničarka umjetnosti (slijeva)

(podjela s HDLU-om).

Svake tri godine ULUPUH

kontekstualizirali radovi domaće produkcije.

Također u trijernalnom

(1911-1994)

naiva

Drago Jurak

Osvrt na izložbu, 18.4. - 13.5. 2015.

GALERIJA NAIVNE UMJETNOSTI - HLEBINE

Napisala Helena Kušenić

BEZVREMENSKA FANTAZIJA

Sedamdesete godine u naivnoj umjetnosti prepoznate su kao zlatno doba i svojevrsni vrhunac procvata, širenja i prodaje ove umjetnosti. Tih godina otvara se Galerija izvorne umjetnosti u Zlataru (1974.) koja baštini radove skupljene na godišnjim kolonijama, a koje su potvrdile prodor naive prema zagorskim *bregima* gdje se formira krug osebnih likovnih umjetnika od kojih je javnosti zasigurno najpoznatiji Ivan Rabuzin, a tu su i Matija Skurjeni, Franjo Klopotan i Drago Jurak – čiji su radovi prije nešto više od godinu dana bili predstavljeni izložbom odabranih radova iz zlatarske galerije. Radovi ovih autora u većoj ili manjoj mjeri utemeljeni su na zbilji, no uvijek su obogaćeni raskošnom, neobuzdanom maštom.

U Drage Juraka mašta je pokretač svega. Radio je kao stolar u zagrebačkom HNK-u stoga ne čudi da je put do svog konačnog načina izražavanja pokušao pronaći kroz trodimenzionalne drvene konstrukcije u formi maketa. Zatim je izrađivao „reljefe od različitih materijala, izlijevajući na plohu čak i metale. Mijenjao je stalno i podloge i tehnike, da bi konačno svoj prvi značajniji ciklus *Fantazmapolisa* ostvario na svili koju je oslikavao tintom i tuševima.“*
Fantazmapolis, kao što i ime otkriva, ciklus je fantastičnih,

izmaštanih gradova: gradova-brodova, gradova-katedrala; gradova povezanih mnoštvom arhitektonskih elemenata koji u svojoj bujnosti i napućenosti tvore savršen sklad i neodvojivu cjelinu. U privatnoj kolekciji mjesto je našlo 50-ak Jurakovih crteža, od kojih je ovdje predstavljeno 48 opremljenih i reprezentativnih komada.

Uglavnom je riječ o djelima iz 1980-ih uz pokoji primjerak iz 1970-ih – koji obiluje mnoštvom boja te je uglavnom oslikan uljanim bojama i predstavlja idealiziran seoski ambijent: kućica u cvijeću (*Seoski kvart*). Uglavnom ipak ostaje privržen formama u obliku kula, dvoraca ili katedrala osamljenih usred mora izvedenih jasnim, čistim potezima tuša (*Mala kula na vodi*) do impozantnih građevina nalik baroknim oltarima obogaćenih mnoštvom voluta, tabernakula i *rocaille* ukrasa raskošnih boja, uskovitlanih poteza (*Palača u ružičastom*). Kako bi djelima dao veću dozu uzvišenosti i svečanosti, Jurak na tuš često nanosi uljenu boju (najčešće bijelu, *Grad na šahovskoj ploči*) dok papire često lakira zlatnom (*Grad u zlatno-bijelom*) ili srebrnom bojom (*Srebrni grad*). Svoja zdanja gradi aditivnom metodom, nižući iste ili slične oblike i koristeći drugačija mjerila (*Razgranati grad-katedrala*).

Ljudi su u prizorima gotovo uvijek prisutni, no u

“Zlatno-ružičasti grad,” 1988., tuš, ulje/papir, 490x690 mm

⇒ gradovima oni ostaju nedefinirane male jedinice, poopćene figure u svijetu nabujale arhitektonike i ornamentalnog blještavila koje zahvaljujući redu i simetriji njihova komponiranja ostavljaju dojam neporecive ljepote i sklada.

No, ponekad susrećemo i individualizirane prikaze – u frizovima uz donji rub slike, u kojima su ljudi (ili situacije) prikazani unutar zasebnih odjeljaka, poput stripovskih junaka. U slici *Četiri kule na obronku* život ljudi u crno-bijelim tonovima, smješteni uz sam donji rub slike, jasno su i u potpunosti odvojeni od šarenila i zlatnog sjaja grada iznad njih koji im ostaje nedostupan. S druge strane, u *Život u devet kula* „podzemni“ je svijet ljudi prolazima povezan s devet pastelno obojanih kula, kojima ljudi neometano prelaze iz jednog svijeta u drugi. Drago Jurak niže mnoštvo kula jednu do druge, baš poput Babilonaca koji su također aditivnom metodom gradnje nastojali doseći nebo. Njegove se kule rasprostranjuju horizontalno, no poruka im ostaje ista – želja za dostizanjem Neba, Mira, Idile, Arkadije. Svjestan dualnosti svijeta

u kojem obitava, ponekad prikazuje i drugu, mračniju stranu kroz kompozicijski raštrkan, nepregledan košmar ljudi, životinja, isprepletenog divljeg bilja i granja (*Babilonska zbrka*).

U crtežima tušem čest je motiv antropomorfnog stijenja koje obgrljuje jasno ocrtane arhitekture. Stijenje uglavnom sačinjavaju ljudska lica blagih izraza lica koji se ponekad izobličavaju u groteskne grimase koje vrhunac doživljavaju u prikazu *Katakлизme* gdje 2/3 kompozicije čini fluidni prikaz ljudskih grimasa koje se međusobno pretapaju s kućama ili zoomorfnim motivima manjeg formata, dok se u gornjoj polovici – na naplavinama tih maski – uzdiže kulovit grad. Antropomorfnih oblici u cijelosti vladaju samo jednim prizorom iz ove kolekcije, nazvanim *Hollywood*. Ovdje se ljudska lica doslovno rastaču, raspadaju, mutiraju u grozomorne, zastrašujuće oblike čiji je dojam pojačan valovitim, ritmično usklađenim potezima koji povremeno prelaze u nazubljene cik-cak-oblike. Oko lica vrzmaju se male sveprisutne, univerzalne

čovjekolike figure koje kao da ulaze u njih i s njima tvore nerazdjeljivu cjelinu – baš poput glumaca koji se za potrebe predstava stapaju sa zadanim ulogama ili – onog svima bliskog, na što često zaboravimo – baš poput čovjeka i njegovih brojnih nametnutih ili odabranih životnih uloga.

Nesumnjivo je kako se ovdje radi o autoru iznimne imaginacije te posebne sposobnosti uočavanja, prepoznavanja i iscrtavanja najsitnijih elemenata arhitekture u kojoj povremeno prepoznajemo utjecaje određene kulture ili zemlje, no odlukom da crteže striktno ne obilježi određenim imenom i sam autor ostavlja prostora svakom promatraču da ih protumači na sebi svojstven način. Bezimeni Fantazmapolisi, nastaju kao posljedica suočavanja s unutrašnjim nemirima, propitivanjima, strepnjama i strahovima; ponekad su kritika čovjeka i društva i bijeg od života u sigurno utočište istakano u fantastičnom bezvremenskom imaginariju u kojem stvarnost postaje iluzija, a iluzija zbilja.

*Maleković, Vladimir, *O izvornoj ili naivnoj umjetnosti 1964. – 1980. Kritike, eseji, zapisi i polemike*. HMNU, Zagreb, 2008., str. 211.

“Paris”, 1988., tuš/papir, 475x660 mm

Galerija naivne umjetnosti HLEBINE

Kustosica **HELENA KUŠENIĆ**,
povjesničarka umjetnosti, govori o
hlebinskoj galeriji i o trendovima u
današnjoj naivnoj umjetnosti

Razgovarali smo s Helenom Kušenić, kustosicom Galerije naivne umjetnosti u Hlebinama, koja u Galeriji radi od kraja 2013. godine.

Otkad djeluje Galerija u Hlebinama, koja je njena zadaća?

- Gradnja je započela 1965. godine, a Galerija je dovršena i otvorena 1968. godine. Galerija je izgrađena prema projektu arhitekta Miroslava Begovića, a naša zadaća je promicati naivnu umjetnost u Hrvatskoj i šire, s naglaskom na održavanju kvalitete djela. Djelujemo u sklopu Muzeja Grada Koprivnice.

Imate li fondus radova?

- Trenutačno imamo nešto manje od 600-tinjak djela u fondusu: od slika, potom drvenih, željeznih i glinenih skulptura, zatim crteža. Uglavnom su to djela od tzv. prve do treće generacije umjetnika, a tu su i djela recentnih autora. Razmišljamo i o prijeko potrebnom proširenju prostora zbog opsežnosti fundusa. U stalnom postavu izložena su djela Ivana Generalića, zadnje faze njegova opusa. Voljeli bismo prikupiti radove još nekih eminentnih umjetnika, poput Mije Kovačića.

Od vašeg osnutka, pa do danas, koliko ste izložaba priredili?

- Prema mojim dosadašnjim saznanjima u Galeriji je održano nešto više od 130 izložbi, što samostalnih, što skupnih.

Koja je izložba za galeriju najznačajnija?

- Ne mogu govoriti o izložbama koje nisam vidjela, stoga bih izdvojila prošlogodišnju važnu izložbu djela Ivana Generalića iz Zbirke Infeld iz Beča, u sklopu obilježavanja 100. godišnjice umjetnikova rođenja. Tada je po prvi put Ivan Generalić zastupljen u cijelom prostoru Galerije.

Surađujete li s današnjim

naiva

umjetnicima, slikarima i kiparima u Hlebinama?

- Da, postoji dobra suradnja s recentnim umjetnicima.

Možete li istaknuti kojeg današnjeg autora koji vas je posebno impresionirao?

- Zaista ne bih željela nikoga od njih izdvojiti, svi su na neki svoj način posebni. Iako se naiva često percipira kroz podravski itinerer, sadašnja izložba djela Drage Juraka ukazuje da naiva ima mnogo širi opseg i doseg. Cilj nam je pokazati sav spektar složenosti naivne umjetnosti.

Kakva je budućnost naive, napose, Galerije u Hlebinama?

- Galerija ima veliki potencijal, a i naivna umjetnost jer je izvorna. Cilj nam je promicati, ne samo naivno slikarstvo i kiparstvo, nego proširiti djelovanje i osnovati nešto što bi se zvalo baštinski centar, a čime bismo naglasili turistički aspekt ovog kraja te uz galerijske programe ponudili i dodatne popratne turističke sadržaje. Neizbježna je i poveznica s etnologijom jer je etnologija nezaobilazna poveznica između svakodnevice i umjetnosti, a naiva na neki način izranja iz svakodnevice. Aplicirali bismo i na europske fondove i nadam se da

ćemo u tome i uspjeti.

Jeste li kao Galerija izlagali u posljednje vrijeme i van Hrvatske?

- Prošle godine u Poljskoj na Internacionalnom festivalu naive u Katowicama izložili smo 19 djela iz vlastitog fundusa. Naglasak je te izložbe bio na zemljama Balkana pa su se organizatori obratili i nama.

Neki naši likovni kritičari drže da naivna umjetnost više ne postoji, ni vani, niti u Hrvatskoj. Što vi mislite o takvoj tezi?

- Naiva poput romantizma ili realizma ima svoj rok trajanja. Grubo je reći da naivna umjetnost više ne postoji. Nakon Ivana Generalića naiva je

krenula drugim smjerom - što je neizbježno s obzirom da su se i vremenski, socijalni i ekonomski uvjeti promijenili u odnosu na vrijeme stvaranja autora Hlebinske škole. No, od Generalića se, slikovito bih rekla, šire koncentrični krugovi diljem Hrvatske i svijeta. To traje godinama

i sumnjam da će se takav smjer likovnosti ugasiti. Sasvim sigurno će se uvijek naći određeni broj sljedbenika takvog likovnog izričaja. Upravo zato je neophodno potrebno jasno postaviti razinu kvalitete. Još uvijek postoje rubni momenti ovog fenomena koje će biti potrebno sustavno opisati. Iako je došlo i do neminovne akademizacije tog likovnog stila, mnogi i dandanas ostaju dosljedni tradiciji unoseći pritom i neke nove likovne bravure, a vrijeme i kritika će pokazati njihovu vrijednost.

Programi izložaba

HDNU-a za 2015. godinu

Program održavanja izložaba u Galeriji „Mirko Virius“ u HDNU:

Milan Horvat-Hlebinski: **5. - 15. listopada**

Branimir Bijelić: **17. - 26. listopada**

Miroslav Župančić-Žup: **27. listopada - 8. studenog**

Tihomir Ivančan: **10. - 25. studenog**

Zlatko Tušek: **1. - 15. prosinca**

Petar Petrović: **16. - 25. prosinca**

IZLOŽBA SKULPTURA

Andrija Vučković

Kipar
iz Sinja

Galerija „ZVONIMIR“

ZAGREB U MORH-ovoj galeriji „Zvonimir“ u Bauerovoj ulici 33, svečano je 5. svibnja, u 18 sati, otvorena izložba našeg kipara, člana HDNU-a, Andrije Vučkovića. Izložbu je otvorio kustos vojnog muzeja MORH-a, prof. Marijo Reljanović i predstavnik branitelja Grada Zagreba Miodrag Demo. Nekoliko riječi o sebi rekao je i sam autor, govoreći o svojih 20 skulptura izrađenih od varene žice. Vučković je član HDNU-a od 2012. Izložna je otvorena do 20. svibnja.

“Dama i pas”, varena žica, 40x22x12 cm, 2015. godina

Slijeva: Miodrag Demo, prof. Marijo Reljanović i Andrija Vučković (govori)

Izložbi Andrije Vučkovića je nazočilo oko 40-ak uzvanika

“Čovjek i bik”, varena žica, 28x60x18 cm, 2014. godina

Potražite na kioscima ili se pretplatite na časopis

Pretplata za 2015 g. iznosi 75 kn
IBAN: HR5124000081110045478

Časopis s temama o starom Zagrebu te aktualnim kulturnim događanjima, ali i o gospodarstvu, turizmu, zdravlju, ljepoti, prehrani...

O zagrebačkoj povijesti progovaramo popularno i zanimljivo, a uvijek znanstveno utemeljeno; pronalazimo zanimljive detalje, rijetke fotografije; otkrivamo malo poznate podatke o ljudima koji su Zagreb obilježili u kulturi, znanosti, privredi, politici, sportu; riječju i slikom vodimo u šetnju gradskim zgradama i palačama.

Iz zagrebačke sadašnjosti izdvajamo najvažnija kulturna i turistička događanja, uvijek aktualno, pregledno, sažeto i informativno.

www.zagrebmojgrad.hr

Zagreb moj grad

**OPĆINA
HLEBINE**

texel Knjigovodstveni servis

PRETPLATITE SE NA GLASILO "NAIVA"

INTERVJU: **MILJO KOVAČIĆ**: "Moja Zaklada u Basaričekovoj u Zagrebu"

naiva

Glasiło Hrvatskog društva naivnih umjetnika
Godina 1, broj 1, Zagreb, jesen 2014. Izlazi tromjesečno Cijena 15 kn

Ivan Lacković - Croatia: (1931-2004) izložba 2014. u spomen na 10. obljetnicu rođenja
Obilježena 100. obljetnica rođenja Ivane Generalske 1914. - 2014.
Gdje je zbirka Lutajućeg Reportera?

Glasiło izlazi 4 puta godišnje

Primjer - kako treba ispisati uplatnicu !!!!

80 kn

PLATITELJ (naziv/ime i adresa):		IBAN ili broj računa / plaćatelja:		Model:		Poziv na broj plaćatelja:		Iznos: = 80,00	
Ivan Ivanović Trg dr. Franje Tuđmana 12 Samobor		HR 7523600001101578162		99					
PRIMATELJ (naziv/ime i adresa):		IBAN ili broj računa / primatelja:		Model:		Poziv na broj primatelja:		Šifra namjene: Opis plaćanja:	
HDNU Tkalčićeva 14 Zagreb		HR 7523600001101578162		99				Pretplata za glasiło "Naiva" za 2015. g. + POŠTARINA	
BIC ili naziv banke primatelja:		Primateľ (osoba):		Pečata korisnika PU		Potpis korisnika PU			
Valuta polnjenja:		Troškova opcija:		SEN		SHA		OUR	

DVOJEZIČNA
MONOGRAFIJA HDNU-a
160 stranica, 840 fotografija,
A4-format, šivani uvez

Cijena: 290 kn

50 GODINA HRVATSKOG DRUŠTVA NAIVNIH UMJETNIKA

Životopisi 240 autora - slikara i kipara

Kako i kada je nastalo
Hrvatsko društvo naivnih
umjetnika - HDNU

50 YEARS OF THE CROATIAN ASSOCIATION OF NAÏVE ARTISTS

galerija **Mirko Vukobratović**
HDNU - Hrvatsko društvo naivnih umjetnika
www.hdn.hr

ZAGREB
1964 - 2014

KNJIGU
MOŽETE KUPITI
TELEFONSKOM
NARUDŽBOM

(01) 4813-730
(098) 646-801

Tko su bili

sudionici burnog

likovnog vremena 1960-ih i 1970-ih

Na hrvatskom i
engleskom jeziku

U
P
R
O
D
A
J
I